

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 44-36. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, petek 27. maja 1938

Cena posamezni številki din 1.50

K III. vsedržavnemu trgovskemu kongresu

Kakor v Beogradu, tako tudi v drugih mestih Jugoslavije voditelji trgovstva živahno agitirajo za udeležbo na III. vsedržavnem trgovskem kongresu v Ljubljani. Poleg osebne agitacije objavljajo tudi v listih številne članke. Nekaj teh člankov smo tudi že ponatisnili v našem listu, da vidijo naši bralci, kako zelo se dela v drugih banovinah, da bo udeležba na trgovskem kongresu v Ljubljani čim večja. Danes objavljamo članek, ki ga je objavil podpredsednik Zveze trgovskih združenj v Sarajevu Nikola Prnjatović v sarajevskem »Jugoslavenskem listu«. Članek se glasi:

»Organizirani in združeni trgovci po velikih kongresih v Skoplju in Beogradu prirejajo svoj III. veliki vsedržavni kongres v Ljubljani.

III. kongres združenih in organiziranih jugoslovanskih trgovcev bo dejansko pravi nacionalni kongres, in sicer tako po svojih udeležencih, kakor po svojem namenu in težnjah, za katere bo nastopil. Na III. vsedržavnem trgovskem kongresu bodo zastopali trgovci iz vseh krajev Jugoslavije. Na kongresu bo prišla do polnega izraza volja jugoslovanskega trgovstva, da manifestira za svoje pravice in potrebe svojega stanu. Kongres bo celo nekaj več, bo vidna manifestacija vsega jugoslovanskega trgovskega stanu za gospodarski in materialni napredek naše trgovine. Na kongresu bo jugoslovanski trgovski stan manifestiral za gospodarsko samostojnost Jugoslavije. Ti veliki cilji in te najbolj bistvene zahteve bodo javno in mogočno manifestirane v času od 10. do 13. junija od zedinjenega in složnega trgovskega stanu v Jugoslaviji, kar bo dalo III. vsedržavnemu trgovskemu kongresu pomen pravega nacionalnega kongresa.

Opazovalci in udeleženci III. vsedržavnega kongresa bodo morali priznati in potrditi, da bo naš trgovski kongres takšen nacionalni kongres, kakršnega si moremo le želiti. Srbi, Hrvati in Slovenci, brez ozira na vero in pokrajino in druge razlike, bodo složno, bratsko in skupno zastopali skupne cilje in skupna stremjenja vsega jugoslovanskega trgovstva.

III. vsedržavni trgovski kongres bo zbral v Ljubljani samo konstruktivne elemente, samo delavce in stavebenike jugoslovanskega samostojnega in nacionalnega gospodarstva. Mi trgovci moremo to reči s polno pravico in ne da bi se nam bilo treba bati, da bi nas kdo demantiral. Mi trgovci po vsej široki kraljevini se moremo na nekaj sklicevati. Poglejmo samo v našo zgodovino, ki nam jasno dokazuje, kaj so pomenili naši predniki, kaj so podvzemali in koliko so pripomogli s svojim naporom delom za uresničenje nacionalnih idealov in teženj na vseh poljih dela in narodne delavnosti. Oni so živeli pod težkimi okoliščinami, vendar niso nikdar klonili z duhom, temveč so se borili in mučili, da ohranijo ne le svojo gospodarsko in življenjsko existenco, temveč da dajo tudi svoj delež za velike kulturne, prosvetne, socialne in nacionalne ustanove, ki bodo še desetletja

dolgo dokaz njih nesebičnega dela ter v vzpodbudo mlajši generaciji.

Na kongresu se bo poleg vseh stanovskih zadev tudi poudarila težnja jugoslovanskih trgovcev — brez razlike na vero in pleme —, da vse narodne sile in vsi stanovski začno s konstruktivnim in plodovitim delom, da bi že enkrat naša domovina zaživela s polnim življenjem ter kar vidno napredovala, za kar ima tudi že vse potrebne pogoje, predvsem pa tudi pogum in delavnost prebivalstva te naravno tako bogate dežele.

III. vsedržavni trgovski kongres bo manifestacija sloge, bratstva in ljubezni vseh jugoslovanskih bratov ter zato po pravici zasluži naziv nacionalnega kongresa. Zato ljubljanski trgovski kongres zasluži tudi podporo vse nacionalne javnosti, ki naj s simpatijo spremlja njegov boj za napredek in neodvisnost našega narodnega gospodarstva.

Teh par besed naslavljam na naš trgovski stan v želji in upanju,

Dr. Henrik Steska:

Ustroj nove nemške države

Uprava poedinih dežel v Nemčiji

Nemčija sestoji iz več dežel, ki so preje imele značaj držav, na eno izmed njih, na Prusko, odpade nad polovico vse Nemčije. Pruska je zbog svoje obsežnosti razdeljena v več provinc, ki prekašajo marsikatero deželo. Nova nemška vlada je po načelih svoje edine merodajne narodno-socialistične stranke morala na eni strani deželam odvzeti še zadnje ostanke njih državnosti, na drugi strani pa pri pruski deželi del kompetence pruske centralne oblasti deloma prenesti na poedine pruske province in pa obenem že zastran skupnega sedeža obeh vlad, državne in pruske vlade v Berlinu in zbog ogromnega, nad polovico vsega državnega ozemlja obsega, jočega pruskega ozemlja združiti (z izjemo finančnega ministrstva) pruska ministrstva z državnimi ministrstvi. Pruski deželi vladajo torej državni ministri. Ta združena ministrstva se zaradi tega imenujejo tudi državna in pruska ministrstva v kolikor rešujejo pruske zadeve. So to ministrstva za notranje posle, za gospodarstvo, za delo, za pravosodje, za promet, za prehrano in kmetijstvo, za znanost, vzgojo in ljudsko izobrazbo in ono za cerkvene zadeve.

Za Prusko ni treba posebnega državnega namestnika, ker je Berlin itak sedež državnega poglavarja, toda za druge dežele imenuje vodnik in državni kanceler državne namestnike (Reichsstathalter), ki jih more vsak čas izmeniti. Okoliš nekaterih državnih namestnikov se razteza na dvoje manjših dežel, toda možna je tudi delitev ene večje dežele na več namestniških okolišev in to brez ozira na dosedanje deželne meje.

Državni namestnik je v svojem okolišu zastopnik državne vlade in pazi, da se od vodnika in državnega kancelerja postavljenega politična načela izvajajo. Državni namestnik je pod obćim službenim nadzorom državnega ministra notranjih poslov in vezan na navodila, ki mu jih dajejo državna vlada in poedini državni ministri. Državnemu namestniku gre zlasti

nju, da se strne okoli svojih trgovskih zvez ter da na III. kongresu složno in mogočno zahteva od odločujočih činiteljev izpolnitev naših upravičenih trgovskih zahtev, ker je trgovski stan hrbenika narodnega gospodarstva, spoj in zveza med producenti (industrija in kmetijstvo) in potrošniki, poleg tega pa eden glavnih nosilcev ali pa vsaj posrednik za plačevanje državnega davka.

Posebej treba poudariti, da so se organizatorji in prireditelji kongresa potrudili, da bo kongres organiziran čim bolje in da bo nudil udeležencem čim več pouka in razvedrila. V ta namen so že vsa pripravljala dela napravljena. Predvidenih je 15 ekskurzij v najlepše kraje Slovenije. Priredili se bodo številni promernadni koncerti, operne in dramske predstave, obiskal velesojem in druge prireditve.

Zlasti pa je treba z ozirom na naše primitivne razmere poudariti, da bi bilo zelo želeli, če bi se udeležilo čim več trgovcev iz naših krajev ljubljanskega kongresa

ter se seznanilo z Ljubljano in s Slovenijo, njenim načinom dela, ker je Slovenija naša najbolj napredna in najbolj kulturna pokrajina. Poleg tega bodo imeli kongresni udeleženci priliko, da z obiskom ljubljanskega velesojem, ki bo v istem času kot kongres, stopijo v nove poslovne zveze ter navežejo nova trgovska prijateljstva.

Zveza trgovskih združenj s pravico upa in pričakuje, da bo III. vsedržavni trgovski kongres v Ljubljani tako po številu udeležencev kot tudi po vsem drugem prekosil vse dosedanje kongrese. Zato apeliram še enkrat na vse trgovce Bosne in Hercegovine, da brez ozira na vero in pleme s svojo številno udeležbo na kongresu dokažejo, da je v naših krajih trgovska zavest močna in da smo pripravljeni doprinesiti svoj del za zboljšanje trgovskega gospodarstva, trgovskega stanu kot tudi vsega našega narodnega gospodarstva.

meister), ki sam odločuje, a mu pomagajo starošine (Beigeordnete). Županu svetujejo predvsem občinski svetniki (Gemeinderäte, v mestih pa Ratsherren), dalje pa glede poedine določene upravne veje (n. pr. glede občinskih financ, šolstva, gradb, socialne politike) tudi še tako zvani sosvetniki (Beiräte). Župan in občinski starošine se postavljajo ob sodelovanju poverjenika narodno-socialistične stranke (Beauftragter der NSDAP), občinskih svetnikov in državnega nadzornega oblastva, a občinske svetnike določa poverjenik narodno-socialistične stranke v sporazumu z županom. Sosvetnike pokliče župan sam ali izmed občinskih svetnikov ali pa izmed občanov, ki so večaki. Torej tudi pri občini opazamo, da je poskrbljeno za vez med javno upravo in merodajno stranko ter postavlja z izjemo glede Münchena pokrajinski vodja narodno-socialistične stranke navadno okrožnega vodjo za poverjenika stranke v občini dotičnega okrožja. Izmed stanovalecev v občini prednjačijo občani, t. s. oni nemški državljani, ki so 25 let stari, že eno leto v občini stanujejo in uživajo častne pravice. Le obćanom gre pravica in obenem dolžnost do častnih funkcij.

Za nekatere veje državne uprave pa obstajajo posebna, od gori navedene deželne in provincialne uprave povsem ločena omrežja državnih upravnih ustanov. To velja za zunanjo upravo (s podrejenimi diplomatskimi in konzularnimi zastopstvi), za vojaške zadeve (z vojsko, vojno mornarico in zračnim orožjem), za pošto (z državnimi poštnimi direkcijami), za promet (državna železnica z direkcijami državnih železnic, urad državnih kanalov) in za pravosodje.

Državni upravi na višji in nižji stopnji pomagajo pri vršenju njenih poslov tudi javnopravne edince poklicnih stanov. Organizirane so po raznih strokah in po ozemljih (država, dežela, okrožje itd.), a osredotočene v državnem redilnem stanu (Reichsnährstand), v državni gospodarski zbornici (Reichswirtschaftskammer) in v državni kulturni zbornici (Reichskulturkammer).

Italijanske državne finance

Na posebni seji italijanske zbornice, kateri je prisostvoval tudi Mussolini, je 18. t. m. podal finančni minister Thaon di Revel izčrpno poročilo o stanju državnih financ. Poudaril je, da pomeni minulo leto prehod od napora zadnjih let za afriško vojno, za veliko oborožitev ter za prvo opremo imperija. To leto je bilo torej doba, ko se je poskušalo dobiti manj nestalno ravnotežje, kar si upa doseči v ne več ko treh letih.

Vsi upravnofinančni naporji so zdaj usmerjeni na to, da se čimprej izključijo vsi izredni izdatki, ki so zahtevali ločitev proračuna v izrednega in rednega. Redni proračun se je moral uravnati, čeprav s pomočjo tako izrednega dohodka, kakor je bil 10%ni davek od delniškega kapitala. Davek na delniške družbe je v zvezi z davkom na nepremičnine iz l. 1936. pravično razdelil kritje primanjkljaja na tiste, ki so imeli od izrednega prometa dobiček. Vsak splošnejši izredni davek bi bil krivičen, ker bi bil zadel tudi

oškodovance vladnih valorizacijskih operacij. Tako pa so ostali kljub tributu zadnji viri fašističnih financ nedotaknjeni.

Zravanje lire v razmerju z mednarodnim na redno višino in bolj zdravo podlago je po zaslugi avtarije podprlo razvoj poslov, zamenjave in novih virov za državne dohodke. Z druge strani je pomirljivo, da so padli izredni izdatki, znašajoči 975 v l. 1934/35, 11.136 v l. 1935/36 ter 17.519 v letu 1936/37. Vsi dohodki so znašali 24.702, vsi izdatki 40.932 milijonov lir. V razmerju z velikim

Prijavite sobe!

Zaradi vedno novih prijav udeležencev kongresa je nujno potrebno, da vsak trgovec odstopi stanovanjskemu odseku kongresnega odbora vsako, kolikaj pogrešljivo sobo.

Zato prijavite sobe!

povzdigom naroda je bila dosežena lani največja varčnost v državnem gospodarstvu.

Poslednja obdobja delniškega kapitala je prinesla 1245 milijonov lir. Tekoči proračun je določen na 20.596 milijonov lir dohodkov in 23.769 milijonov izdatkov. Upati pa je, da deficit dejansko ne bo dosegel zneska 3173 milijonov, ker so dosedaj davčni dohodki znatno narasli. Izredni izdatki ne bodo presegli 12 milijard. Za prihodnji proračun je postavljeno 25.072 mil. dohodkov in 25.035 mil. izdatkov. Potrebni 4085 milijonov novih dohodkov pričakuje deloma od novega izrednega davka.

Obširno je minister opisal stanje starih in novjših državnih posojil, ki so bila potrebna za kritje 36 milijard izrednih izdatkov. Emisija državnih zakladnih bonov se je povečala leta 1936/37 za 3644, leta 1937/38 za 3559 milijonov na 8937 milijonov. Tekoči računi države so narasli od 10.424 izza julija 1934 na 16.931 milijonov dne 31. marca 1938. Denarni obtok se je povečal od 15.644,8 30. aprila 1937 samo na 16.279,7 števila dne 1938, kar je dokaz, da je devalvacija lire nepotrebna.

Končno je finančni minister naglasil, da je Italija krila vse svoje stroške za veliki imperij v vojni in miru z lastno močjo in s prihranki svojega ljudstva. Zato sme odločno demantirati vsa tuja poročila, ki trde, da si Italija išče zunaj velika posojila, ker takega posojila ni ne iskala niti ga ne želi.

Povečan uvoz motornih vozil

Uvoz motornih vozil se je lani leto zelo povečal. Tako smo uvozili leta 1936. tovornih avtomobilov 427 za 21,9 milijona din, leta 1937. pa 821 za 48,4 milijona din. Uvoz osebnih avtomobilov je narasel od 1228 na 2396, po vrednosti pa od 33,7 na 57,6 milijona din. S tem je pri nas naraslo število avtomobilov šele na 16.000, kar je silno malo. Saj ima samo Bukarešta več avtomobilov kot vsa Jugoslavija. Uvozili bi morali še okoli 30.000 voz, da bi dosegli takšno število avtomobilov, kakor ga imajo naši sosede.

Podajamo še pregled držav, iz katerih smo uvozili avtomobile:

	1937	1938
	kosov za mil.	kosov za mil.
Nemčija	2366 80,0	1060 36,2
U. S. A.	207 6,9	386 10,0
Italija	163 3,3	53 0,9
Belgija	146 4,8	28 0,9
C. S. R.	116 2,9	90 3,5
Francija	92 2,6	34 0,9
Avstrija	82 2,9	45 1,5
Anglija	26 0,6	53 1,4
Nizozemska	8 0,8	1 0,1

Dva velika kongresa,

ki bosta obrnila pozornost vse države nase in na Ljubljano, bosta med pomladnim ljubljanskim velesejemom, ki bo od 4. do 13. junija. Iz vse države se bo zbralo okrog 6000 trgovcev na vsedržavnem trgovskem kongresu, ki se ga bodo udeležili tudi zastopniki trgovstva iz Bolgarije. Gospodarski pomen velesejma bo zrastle zaradi tega kongresa, a letošnji velesejem bo tudi sam na sebi zelo pomemben, ker bo vseboval velike, reprezentativne gospodarske razstave. K temu je treba pristeti veliko posebno razstavo »Naša cesta«, ki bo pokazala, kakšne bi naj bile naše ceste in kakršne bodo morale prejeti ali slej postati, saj je Slovenija izredno pomembno mednarodno gospodarsko križišče. O velikem gospodarskem pomenu za vsa državo primerne cestne omrežja v Sloveniji bodo razpravljali na kongresu Društva za ceste. Razstava sama bo lahko prepričala udeležence kongresa iz drugih pokrajin in zlasti iz Beograda, da je zahteva Slovenije po dobrih, modernih cestah v resnici življenjska ter v interesu vse države. Velika

avtomobilska razstava pa bo hkrati pobuda za čim intenzivnejše pospeševanje motorizma pri nas. Splošna gospodarska razstava velesejma bo nudila lepo zaokroženo

sliko življenjske sposobnosti slovenske industrije in obrtne delavnosti. Skupna, reprezentativna razstava Francije nas bo izpodbujala, da se oklenemo čim bolj svoje

iskrene in mogočne zaveznice, ki ne prihaja k nam z ognjem in mečem, ampak — s knjigo. Na razstavi bo namreč tudi 3000 francoskih knjig.

Silen dvig nabavljajalnih zadrug drž. nameščencev

Prodajalnice zadrug prodale blaga za nad 250 milijonov din

Dne 29. maja bo redna letna skupščina Zveze nabavljajalnih zadrug drž. nameščencev. Za občni zbor je pripravila uprava obširno poslovno poročilo, iz katerega posnemamo:

V Zvezi so včlanjene 304 zadruge ter se je njih število od lanskega občnega zbora povečalo za 84, najlepši dokaz, kako zelo dobro gre tem zadrugam.

Od vseh zadrug je 125 nabavljajalnih, 161 kreditnih, 11 stavbenih in 7 produktivnih.

Število članov v zadrugah je lani naraslo za 11.511, da jih je sedaj vseh 153.427. V kreditnih zadrugah je včlanjeno 69.151, v nabavljajalnih pa 81.993 drž. nameščencev. To dokazuje, da še dolgo ni dosežen višek razvoja nabavljajalnih zadrug ter da je računati z njih rastočo konkurenco.

Obratni kapital nabavljajalnih zadrug se je povečal od 125,2 milijona na 143,3 milijona din ali za 11,9 %.

Vplačanih deležev je bilo za 11,3 milijona din, jamstvene vloge znašajo 4,5, rezervni fondi 30,6 milijona din.

Lastna sredstva zadrug so se v lanskem letu povečala za 2,8 milijona din in znašajo sedaj 46,4 milijona din. Kljub številnim privilegijem pa so imele nekatere zadruge izgubo ter se bo zato morala ta izguba odpisati, da bi znašala lastna sredstva zadrug le 45,7 milijona din.

Zadruge so se lani v večji meri posluževale kreditov in je odstotek lastnih sredstev padel od 33,5 na 32 %.

Zvezi je doslej poslalo podatke samo 90 zadrug, a že te zadruge so imele lani za

251,1 milijona din prometa

Proti gotovini so zadruge prodale blaga za 76 milijonov din, na upanje pa so dale blaga za 175 milijonov din. Seveda pa so pri tem zadruge varne pred vsako izgubo, ker se dolžni denar zadružnikom kar uradoma odteguje vsakega prvega od plač.

Koncem leta je bilo zadolženo pri zadrugah 59,9 % vsega članstva. Povprečni dolg vsakega zadružnika je znašal 960 din. Ta primeroma visoki znesek dokazuje, da prodajajo zadruge v veliki meri tudi manufakturno blago.

Režijski stroški so znašali 18,5 milijona din ali 70 % vseh izdatkov, da se vendarle ni poslovalo pri zadrugah s tistim idealizmom, kakor se o njem tako mnogo govori.

V vseh zadrugah je bilo nastavljenih 688 nameščencev, torej toliko, kolikor jih imajo samo industrijska velepodjetja.

Skupna sredstva kreditnih zadrug znašajo 140 milijonov din in so narasla za 16,6 milijona ali za 13,4 %. Lastna sredstva teh zadrug so se pomnožila za 16 % na 36,5 milijona din. Na enega zadružnika pride povprečno 846 din lastnih sredstev zadrug in 1.215 din tujih sredstev.

Vseh vlagateljev je bilo 53.477. Kreditne zadruge so dale lani posojil za 100,7 milijona din. Skupno so bili dolžni vsi dolžniki 124,8 milijona din, vsak povprečno 2.435 din.

Najbolj zadolženi so drž. nameščenci v Sloveniji, kjer znaša povprečni dolg 3.413 din.

Skupna sredstva vseh zadrug znašajo danes, če se odbijejo vse izgube,

290,8 milijona din

ter so se povečala od lani za 32 milijonov din.

Čisti izkazani dobiček zadrug znaša 6,6 milijona din.

Ti podatki jasno kažejo, da so nabavljajalne zadruge dobro fundi-

Kakšne ugodnosti uživajo zadruge

Finančni minister Dušan Letica je izdal naslednji odlok:

Na podlagi predpisa zadnjega odstavka čl. 5. točke 5. zakona o taksah ter v zvezi s točko 1. § 19. finančnega zakona za leto 1938/39. odrejam:

Gospodarske zadruge, ki so svoja pravila prilagodile zakonu o gospodarskih zadrugah z dne 11. septembra 1937., se oproščajo plačevanja taks, in sicer:

1. za vse svoje prijave za vpis v zadružni register,

2. za vsa potrdila podpisov članov upravnega odbora,

3. za potrditev prepisa pravil,

4. za objave v »Službenih novinah«, da je zadruge vpisana v register,

5. za potrditev podpisa na izjavi o vstopu v zadruge,

6. za vpis zadružnikov v sodni seznam in za potrdilo o tem,

7. za potrdilo spremembe pravil, vpis teh v zadružni register ter objave tega v »Službenih novinah«,

8. za potrdilo sodišča, da so osebe, navedene kot članice upravnega odbora, vpisane v zadružni register,

9. za prijavljanje sprememb v sestavi upravnega odbora zaradi vpisa v zadružni register,

10. za vpis sodnih sklepov o razveljavljenju skupščinskih sklepov v zadružni register in za objavo tega,

11. za prijave sodišču in vpis v zadružni register izstopov članov ali če je član umrl ali bil izključen,

12. za izjave zadružnikov sodišču o izstopu iz zadruge in vpis tega v zadružni register,

13. za izplačila zadružnikom, ko so ti prenehali biti zadružniki z njihovimi vlogami in deleži,

14. za prenos vplačil od enega zadružnika na drugega, za prijavo tega sodišču ter vpis zadružnikov v zadružni register,

15. za prijavo sodišču predsednika zadruge, za objavo prenehanja zadruge v »Službenih novinah« in za poziv upnikom,

16. za izdajanje terjatev neprijavljenega upnika ter izročitev teh terjatev sodišču v branjenje,

17. za razpust zadruge po sklepu sodišča in za pritožbo zadruge proti sklepu sodišča,

18. za prijavo upravnega odbora zaradi otvoritve konkurza,

19. za prijavo sodišču likvidatorja, vpis tega v zadružni register, potrdilo podpisa likvidatorja,

20. za izročitev knjig in pisem sodišču po končani likvidaciji,

21. za potrditev podpisov po državnih oblasteh na listinah o pravici revizije,

22. za vse prijave državnim oblastem zaradi izvršitve revizije zadrug in njih zvez,

23. za izdajanje državnim in

rane in da je Zveza nabavljajalnih zadrug drž. nameščencev eno najbolj uspešnih podjetij v Jugoslaviji. Saj še velika industrijska podjetja ne morejo izkazati tako velikih čistih dobičkov. A kljub temu se jim poklanjajo veliki privilegiji, kakor da bi bila ta podjetja v največji stiski. Naj zato še navedemo tu takšne olajšave, ki jih uživajo zadruge s četrtmiliardnim prometom:

samoupravnim oblastem faktur, potrdil, blagajniških pobotnic, blagajniških potrdil zadrug in zvez,

24. za potrjevanje obligacij zadružnikov pri najemanju posojil od svojih zadrug,

25. za predložitev bilanc in računov državnim oblastem in njih objave v »Službenih novinah«,

26. za odpiranje tekočih računov zadrug in zadrug pri Poštni hranilnici in Državni hipotekarni banki,

27. za prošnje državnim oblastem zaradi intervencije v poslih revizije,

28. za prošnje zadrug in zadrug in zvez državnim oblastem in samoupravnim oblastem, da se jim izda izveč iz računskih in drugih knjig,

29. za objave zadrug in zadrug in zvez državnim oblastem in bilancah v zadrug in lokalih,

30. za oglase zadružnikov in zadrug v zadrug in organih o svojih poslih, če pa se nanaša oglas na nekega člana v zasebnem poslu, se mora taksa plačati,

31. za potrdila zadružnikov o plačilu plačanih zadružnih deležev,

32. za vse predstavke, prošnje in prepise zadrug in zadrug in zvez z državnimi oblastmi, v kolikor velja za te glede plačevanja določilo tar. postavke 1. taksne tarife,

33. za vse račune, note in podobno, ki jih izdajajo zadruge in zveze svojim zadružnikom o prodanem blagu,

34. za knjižice, v katere vpisujejo zadruge in zveze nabavljeno blago od zadružnikov,

35. za pobotnice, izdane zadružnikom o plačanih dolgovih,

36. za potrdila, ki jih izdajajo zadruge ali zveze o sprejemu vrnjenih zadružnih deležev,

37. za potrdila zadrug ali zvez o prejetih obrestih ter delnem odplačilu dolga, ki se vpisuje zadružnikom v zadružnih knjižicah kot tudi za potrjevanje njih knjig.

To pa so le privilegiji, ki jih uživajo zadruge glede taks. Kje pa so še vsi drugi veliki privilegiji, ki jih uživajo zadruge? Res ni čuda, če dosegajo nabavljajalne zadruge, ki so teh privilegijev deležne v isti meri ko mnogo bolj potrebne in koristne produktivne in kreditne zadruge, tako velike uspehe!

Res ni težko s takšnimi privilegiji uspešno konkurirati legalnim trgovcem.

Res ni težko s takšnimi privilegiji uspešno konkurirati legalnim trgovcem.

Res ni težko s takšnimi privilegiji uspešno konkurirati legalnim trgovcem.

Res ni težko s takšnimi privilegiji uspešno konkurirati legalnim trgovcem.

Res ni težko s takšnimi privilegiji uspešno konkurirati legalnim trgovcem.

Res ni težko s takšnimi privilegiji uspešno konkurirati legalnim trgovcem.

Res ni težko s takšnimi privilegiji uspešno konkurirati legalnim trgovcem.

Res ni težko s takšnimi privilegiji uspešno konkurirati legalnim trgovcem.

Res ni težko s takšnimi privilegiji uspešno konkurirati legalnim trgovcem.

Res ni težko s takšnimi privilegiji uspešno konkurirati legalnim trgovcem.

Res ni težko s takšnimi privilegiji uspešno konkurirati legalnim trgovcem.

Res ni težko s takšnimi privilegiji uspešno konkurirati legalnim trgovcem.

Politične vesti

Henlein je v izjavi angleškemu dopisniku Preece odkril svoje načrte. Dejal je, da se mora do jeseni rešiti vprašanje sudetskih Nemcev, ker bi sicer politična napetost na Češkoslovaškem zastrupila vso Evropo. Prišlo bi do vojne, ki bi spravila Evropo na beraško palico. Zato dela za sporazum s Čehi, in sicer na tej podlagi: Nemškemu prebivalstvu se mora priznati popolna avtonomija, ki bi obsegala strnjeno nemško ozemlje ter dva jezikovna otoka na zapadu Češkoslovaške. Ta avtonomija bi se nanašala zlasti na vzgojo, javne službe in policijo, dočim bi zunanje zadeve ter vsedržavna vprašanja spadala pod odločitev Prage. Če bi praška vlada takšen sporazum odklonila, potem bi morali zahtevati sudetski Nemci plebiscit pod kontrolo tujih veselil. Pri tem plebiscitu bi se postavilo samo eno vprašanje: Ali hočete biti državljani Nemčije ali Češkoslovaške? Henlein je prepričan, da bi se 98% Nemcev odločilo za Nemčijo. Bila bi pa še tretja možnost. Če bi se zatiranje sudetskih Nemcev nadaljevalo, potem bi moglo namreč nemško razburjenje povzročiti direktno akcijo nemške vlade in priključitev sudetskih Nemcev k Nemčiji. Ta rešitev se zdi Henleinu še najbolj enostavna.

Izjava Henleina je napravila v politični javnosti silen vtis in češkoslovaški listi jo označujejo kot odkrito veleizdajo. Zato se ni čuditi, da je stranka sudetskih Nemcev že izjavila, da ni bila izjava Henleina pravilno reproducirana. Nobenega dvoma pa ni, da se bo večina sudetskih Nemcev ravnala po tej izjavi.

Londonski listi odgovarjajo na nove nemške zahteve, ki jih po vrsti odklanjajo. Tako bi bil odpoklic vojske iz ozemlja sudetskih Nemcev najmanj preizkušen, ker se je izkazalo, da je baš navzočnost vojske zavarovala red. Tudi ne kaže prepuščati Nemcem policijske službe v obsejnim pasu, ker se je državna policija dosedaj dobro izkazala. Odpoved zvezne pogodbe z Rusijo pa je tudi nepotrebna, ker se more doseči sporazum med Češkoslovaško in Nemčijo tudi brez ozira na to pogodbo.

Napetost zaradi Češkoslovaške je sicer nedvomno popustila, vendar pa še ni nevarnost popolnoma minila. Zato Anglija tudi nadaljuje svojo akcijo, da zagotovi evropski mir. Ministrski predsednik Chamberlain je določil ožji ministrski odbor, ki stalno proučuje mednarodno politično situacijo. Na Češkoslovaško namerava Anglija poslati svoje posebne opazovalce, da bo vedno imela natančne informacije.

Nemški listi so šele sedaj objavili vesti o intervencijah angleške veleposlanika v Berlinu pri nemškem zunanjem ministrstvu. Nemški listi pri tem angleško vlado vehementno napadajo, češ da se je čisto brez potrebe vmešavala v češkoslovaško zadevo ter jo naslikala tako, kakor da bi samo angleška intervencija preprečila vojno v Evropi. V resnici pa na Nemčiji sploh ni ničesar namerjala proti Češkoslovaški.

Madžarski rimski poslanik Villany je bil pri italijanskem zunanjem ministru grafu Ciano, da se informira o stališču italijanske vlade glede češkoslovaškega vprašanja. Iz vladnih krogov se označuje stališče italijanske vlade sledeče: Italija ni v češkoslovaškem vprašanju izrečno zainteresirana, želi pa, da se to vprašanje mirno reši. Italija ne bo ukrenila nobenega koraka, ki bi mogel biti spret v Berlinu neprijazno. A tudi nezadovoljstva Londona in Pariza noče zaradi češkoslovaškega vprašanja povzročiti Italija.

Kanadski ministrski predsednik je izjavil v kanadskem parlamentu, da bi Kanada slabo služila miru, če bi že sedaj odklonila sodelovanje z Anglijo v primeru vojne. Najbolje je, da ostane Kanada vedno v stiku z Anglijo in vsemi državami, ki hočejo mir.

Prince Konoje je preosnoval svojo vlado. Zunanji minister Hirota se je moral umakniti Ugakiju, ki ima dobre zveze z gospodarskimi, a tudi z vojaškimi krogi. Finančni minister je postal Mikiada, vojni minister general Itagati, prosvetni minister pa general Araki, ki je znan po svojem skrajnem nacionalističnem naziranju. Vladni krogi upajo, da bo mogla nova vlada uspešneje nadaljevati vojno na Kitajskem.

Britanski minister za Indijo lord Zetland je izjavil v gospodski zbornici, da bo treba, če pride trenutek za hitro in praktično akcijo, samo pritisniti na gumb in celotna britanska mašinerija bo takoj v glibanju.

Trgovci!

PREŠITE ODEJE

nabavite najceneje pri industriji odej

F. Dobovičnik • Celje

Stanje kliringov

Od 15. do 22. maja se je stanje naših kliringov spremenilo (v milijonih dotične valute) takole:

Pasivni kliringi:

	+ — proti	22. V.	15. V.
Švica šv. fr.	2,73	+0,1	
Českoslovaška Kč	134,00	—9,2	
Belgija belg	3,02	—0,002	
Romunija din	10,37	—0,29	
Madžarska din	38,41	+1,37	

Aktivni kliringi:

	+ — proti	19.39	—0,42
Italija stari lir	125,52	+3,69	
Italija novi din	11,58	—0,89	
Poljska din	0,73	+0,51	
Bolgarska redni din	0,39	—	
Bolgarska tur. din	12,34	+0,2	
Turčija din	2,85	+0,002	
Spanija pezeta	9,78	—0,9	
Nemčija RM			

Napovedujejo, da se bo v Ljubljani

zbralo na trgovskem kongresu najmanj 6000 trgovcev. Ali veste, kaj to pomeni? Ker bo prav tedaj Ljubljanski pomladni velesejem, od 4. do 13. junija, se bo podjetnim poslovnim ljudem nudila izredna prilika, kakršna je v desetletju le enkrat, da bodo lahko navezali poslovne vezi s svojimi tovariši iz vse države ter jih opozorili na svoje blago. Že zaradi tega se obetajo na letošnji pomladni velesejemski prireditvi izredni uspehi. V organizatornem pogledu, po vsej ureditvi ter razporeditvi, številnih posebnih razstavah ter obsegu, bo ta prireditev na višku in povsem v znamenju oživljenega gospodarskega razvoja po letih krize in depresije.

Denarstvo

Trogiška občina dolguje Hranilnici dravske banovine z obrestmi vred 2,2 milijona din. Na anketi, ki jo je sklicala banska uprava v Splitu, je bil dosežen sporazum, po katerem plača trogiška občina hranilnici samo 1.600.000 din v gotovini ter bi odstopila poleg tega hranilnici okoli 3000 kvadratnih metrov sveta po ceni, ki bi jo doleteli strokovnjaki. Na ta način bi morala plačati občina hranilnici samo 1.780.000 din. Da bi mogla občina dobiti potrebno kritje, bo zaprosila pri Drž. hip. banki za posojilo v višini 1.600.000 din. Če tega posojila ne bi bilo mogoče doseči, potem bi skušala dobiti to posojilo od banske uprave, oz. bi ji prodala šolsko poslopje v Trogiru.

Pred pariškim apelacijskim sodiščem je bila prva razprava zaradi 40.000 kg zlata španske Narodne banke. Zastopniki republikanske španije so na procesu izjavili, da se mora to zlato priznati vladi v Valenciji, ker sicer bi morala Francija takoj priznati vlado gen. Franca. Zastopniki gen. Franca pa so naglasili, da tu sploh ne gre ne za republikansko niti za Francovo španijo, ker gre le za spor med špansko Narodno banko in Francosko banko. Upolномоčeni zastopnik Francoske vlade je zaprosil sodišče, da se ne prenageli v tem procesu, nakar je bila razprava odgodena do 8. junija.

Valutna kontrola v potništem, poštnem in blagovnem prometu med Nemčijo in Avstrijo je odpravljena.

Zunanja trgovina

Naš izvoz v Anglijo se je v aprilu tako zelo povečal, da je prišla Anglija s 117 milijoni din na čelo našega izvoza. 29,57% vsega našega izvoza je šlo v aprilu v Anglijo. Predvsem je kupila Anglija koruzo in sicer za 97 milijonov din.

Italija je v prvem tromesečju t. l. uvozila iz Etiopije 8.649 stotov prvovrstne etiopske kave v vrednosti 6,9 milijona lir, to je 14% vse italijanske potrošnje kave.

Tranzitni promet se je v Poljski lani silno povečal. Tako se je blagovni tranzitni promet povečal od 3,6 milijona v l. 1936 na 5,8 milijona, prevoz skozi poljska pristanišča pa od 794.000 v l. 1936 na 1.435.000 ton v l. 1937.

Škodovi zavodi so dosegli lani zelo velike uspehe. Tako je samo proizvodnja v produktivne namene narasla za 39 odstotkov. Odpisi so se povečali od 64 na 90 milijonov Kč, dividenda pa bo znašala za

lansko leto 72, dočim je predlansko leto dosegla samo 61,50 Kč. V mnogih postavkah izkazuje bilanca bolj ugodne številke kakor l. 1930., ki je bilo najugodnejše povojno leto.

Francosko-nemška pogajanja za ureditev gospodarskih odnosov po priključitvi Avstrije k Nemčiji se začne dne 3. junija v Parizu. Sovjetski nakupi v Angliji so

dosegli lani okoli 650 milijonov rubljev. Anglija pa je uvozila iz Sovjetske Rusije blaga za 700 milijonov.

Mehiška vlada je odposlala v Nemčijo 14 velikih parnikov polnih petroleja. V odplačilo za ta petrolej pa pošilja Nemčija v Mehiko orožje in stroje. V ozadju petrolejske borbe v Mehiki je torej Nemčija.

Uspešno delo Slov. trg. društva „Merkur“

Iz tainiškega poročila gosp. Agnole

Dodatno k svojemu poročilu o zadnjem obnem zboru našega matičnega društva »Merkur« navajamo še nekaj glavnih podatkov iz lepo sestavljenega poročila tajnika g. Agnole.

Takoj po lepo in globoko preudarjenem uvodu se je tajnik Agnola spominjal umrlega veletrgovca Felixa Urbanca ter so navzoči zborovalci počastili njegov spomin. Nato je prešel k podrobnemu delovanju društva.

V prvi vrsti je omenil društveno posredovalnico, ki ima že staro tradicijo, ki pa bi mnogo bolj uspešno delovala, če bi se je delodajalci v večji meri posluževali. V preteklem letu je razposlala posredovalnica 148 obvestil za prosta mesta.

Tudi lani je društvo posvečalo vso pozornost socialni akciji. S pomočjo svojega podpornega sklada je z enkratnimi večjimi ali manjšimi večkratnimi zneski pomagala svojim bivšim članom v stiski. Da je mogel fond vsaj v skromnem obsegu ustreči vsem številnim prošnjam, je zlasti zasluga predsednika dr. Windischerja, ki je vedno znal najti novih virov dohodka za fond.

Posebno dobro pa so se obnesli društveni pončni tečaji. Lep uspeh teh tečajev daje društvu pogum, da jih bo vodilo v bodoče še v večjem obsegu. Tečaji so se pričeli 11. oktobra 1937 ter je bilo vseh udeležencev tečajev okoli 200, ki so skoraj vsi vztrajali v tečajih do konca, da so bili tudi učni uspehi tečajev zelo dobri. Skupno je bilo pet tečajev, in sicer po dva tečaja za nemščino (v nižjem in višjem tečaju), po dva za italijanščino in en tečaj za stenografijo. Želeli je samo, da bi se bolj posluževal teh tečajev naš trgovski naraščaj, ker je znano, da je znanje jezikov v zadnjih letih zelo nazadovalo. Zlasti se težko obučiti, ker je vedno manj trgovskih nameščencev, ki bi dobro obvladali nemščino.

Tudi lani je izdajalo društvo »Trgovskega tovariša«, ki ga spretno ureja g. Josip J. Kavčič. »Trgovski tovariš« izhaja v 1500 izvodih in ga dobivajo člani brezplačno. »Trgovski tovariš« tvori živo vez med našimi člani ter si je pridobil s svojimi dobrimi članki in svojo bogato vsebino priznanje naše gospodarske javnosti. Za odgovorno in težko uredniško delo gre g. Kavčič naša iskrena zahvala.

Naša nadaljnja redna publikacija je »Trgovski koledar«, ki ga je tudi letos uredil g. Zelenik. »Trgovski koledar« je lepa priročna knjižica, ki prinaša toliko

praktičnega gradiva za vsakega poslovnega človeka, da bi si moral nabaviti naš koledar pač vsak gospodarski človek.

Od preje izdanih knjig imamo v zalogi še učno knjigo prof. Siha: Trgovska korespondenca, ki je našla povsod odkrito priznanje.

Društvena knjižnica, ki vsebuje večinoma le poslovne spise, je na razpolago društvenim članom v dosedanjem obsegu.

Namesto tradicionalnega trgovskega plesa je tudi letos uprava

Delo Društva absolventov drž. trgovskih šol v Celju

Agilno Društvo absolventov drž. trgovskih šol v Celju je imelo dne 8. maja svoj 6. redni občni zbor, ki ga je vodil predsednik Vučer. Pozdravil je zastopnika proforskega zbora Drž. trgovske šole prof. Finka ter zastopnike ljubljanskega društva gg. Bebra, Marja in Jurkasa. Nato je v lepem poročilu opisal težave, ki jih morajo premagovati absolventi drž. trgovskih šol. Celjsko in ljubljansko društvo je razširilo svoj delokrog na vso državo. Ko bodo v vseh banovinskih mestih ustanovljena podobna društva, potem bo šele mogla imeti akcija absolventov drž. trgovskih šol popoln uspeh. Drž. dvorazredna trgovska šola je najstarejši tip trg. šolstva ter je dosegla danes zelo visoko stopnjo. Njeni absolventi pa se niso upoštevali ne v uradniškem zakonu ter tudi ne v zakonu o ustroju vojske. Ker na drugi strani vedno bolj raste število absolventov trg. akademij, dobe absolventi državnih trgovskih šol vedno težje zaposlitev. Mnogo jim tudi škodujejo upokojenci ter dvojni zaslužkarji. Drž. dvorazredne trgovske šole so potrebne, zato pa je treba tudi njih absolventom nuditi zaposlitev. Predsednik Vučer se zahvaljuje vsem, ki so pomagali društvu, da je moglo društvo kljub težkim razmeram zadovoljivo napredovati. Med drugim se zahvaljuje tudi »Trgovskemu listu«, ki je vedno objavljalo društvene vesti.

Lepo in pregledno poročilo je podala tajnica Modičeva. Število članstva se je povečalo za 17. Podpornih članov ima društvo 30. Društvo je razposlalo 305 dopisov in 5 okrožnic v 670 izvodih. Društvo ima lepo urejeno karloteko članstva.

Blagajniško poročilo je podal g. Zupanek. Denarni promet društva je znašal 77.437 din, premo-

stila nabiralno akcijo za podporni fond in za tiskovni sklad »Trgovskega tovariša«. Kakor druga leta sta nam tudi letos priskočili na pomoč naši odlični odbornici ga. Jelka dr. Bretlova in gošpa Ivanka Leskovec. S svojim sodelovanjem sta bistveno pripomogli do zadovoljivega uspeha naše akcije. Bodi jima tudi na tem mestu izrečena naša iskrena zahvala. Prav tako pa se zahvaljuje g. tajnik tudi vsem drugim prijateljem, ki so pri izvajanju nabiralne akcije priskočili društvu v pomoč.

Na koncu svojega lepega in z odobravanjem sprejetega poročila je podal tajnik g. Agnola še statistiko društvenega članstva. Društvo je štelu v preteklem poslovnem letu 14 častnih članov, 34 ustanovnih, 49 podpornih članov, 266 rednih članov, 34 podpornih članov-trgovcev, skupno torej 538 članov.

Tajništvo je prejelo 445 raznih dopisov, odposlalo pa je 309 dopisov. Odborove seje so bile tri, kakor v lanskem poslovnem letu.

ženje društva s knjižnico in inventarjem pa je naraslo na 18.000 dinarjev. Članarina se redno plačuje ter je glavni dohodek društva.

Zelo uspešno je bilo delo kulturne sekcije, za katero je poročal g. Zupanek. Društvo je priredilo 8 jezikovnih tečajev, ki jih je obiskovalo 152 slušateljev. Tečaji so bili zelo uspešni. Zahvaljuje se celjskim trgovcem in industrijcem, ki so z denarnimi podporami omogočili, da so bili ti tečaji za brezposelne člane in slabo situirane slušatelje brezplačni. Enako se zahvaljuje predavateljem na teh tečajih. Jeseni otvori društvo jezikovne tečaje znova. Za tečaje iz trgovskih ved je bilo premalo zanimanja in so zato odpadli.

Za socialno sekcijo je poročal g. Dorn. Društvo je zlasti skušalo doseči namestitve brezposelnih članov. Zelo otežkočen je položaj absolventov drž. trgovskih šol, ker zahtevajo nekatera podjetja pri nastavitvi položitev kavicje. Da zbere društvo tudi nekaj denarja za podpiranje brezposelnih tovarišev, je organizirala zabavna sekcija pod vodstvom g. Weixlerja več prireditev, ki so se posrečile.

Društvena knjižnica, ki jo upravlja g. Muteč, šteje že lepo število strokovnih knjig in se počasi izpopolnjuje.

V imenu proforskega zbora drž. dvorazredne trgovske šole je pozdravil zbor prof. Fink ter želel zboru in društvu čim več uspehov.

V imenu nadzornega odbora je predlagal g. Preisinger razrešnico odboru ter je bila ta soglasno sprejeta. Ko so se še obravnavala razna vprašanja, kako dvigniti delovanje društva in ko je še pozdravil v imenu ljubljanske organizacije zbor g. Beber, so sledile volitve ter se je izvoljeni odbor

konstituiral takole: predsednik Vučer, podpredsednik More, tajnik Siziński, blagajnik Zupanek, knjižničar in gospodar Muteč, načelnik zabavne sekcije Oto Weixler, kulturne Leo Weixler, socialne Dorn, članice odbora Pavla Petkovšek, Milena Modie, Justa Toplak in Draga Segović, pregledovalca računov Gorišek in Preisinger.

Ko so se še spremenila pravila in določil nov delovni program, je predsednik Vučer zaključil dobro obiskani občni zbor.

Bolgarska zunanja trgovina v marcu

Po podatkih Bolgarske generalne direkcije za statistiko se je razvijala bolgarska zunanja trgovina v marcu 1938. v primeri s februarjem 1938. in marcem 1937. takole (vse številke v milijonih levov):

	marec 1938.	februar 1938.	marec 1937.
Uvoz	430,7	360,0	308,7
Izvoz	500,3	531,3	378,6

Aktivna trg. bilanca 69,5 171,3 69,8

Najvažnejši izvozni predmeti v marcu t. l. so bili kakor navadno agrarni proizvodi, in prvi vrsti tobak, pšenica, koruza, jajca, živila in živalski proizvodi.

Bolgarski izvoz je šel v glavnem v Nemčijo, Italijo, Poljsko, Anglijo, Holandsko, ČSR in Švico. Največ bolgarskega blaga je uvozila Nemčija, namreč za 242 milijonov levov od skupno 500 milijonov levov vsega bolgarskega izvoza. Italija je uvozila blaga za 54 milijonov levov, in sicer je največ uvozila tobaka in pšenice. Anglija je uvozila blaga za 33,2 milijona levov, od česar je bilo 73% koruze.

Največ je uvozila Bolgarska blaga iz Nemčije, in sicer za 242 milijonov levov. Druge uvozne države slede v naslednjem redu: Anglija, ČSR, Poljska, Italija, USA, Romunija in Francija. Najvažnejši uvozni predmeti so bile surovine za tekstilno industrijo, nato stroji, razni aparati, instrumenti in kovinski proizvodi.

V prvem letošnjem tromesečju je znašala skupna vrednost bolgarskega uvoza 1086 milijonov levov proti 912,7 milijona levov v lanskem tromesečju. Vrednost izvoza pa se je v primeri z lani zvišala od 1299,4 na 1578,8 milijona levov. Aktivnost bolgarske trgovinske bilance v letošnjem prvem tromesečju se je v primeri z lanskim zvišala od 386 na 498 milijonov levov.

»Službeni lista«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 25. maja objavlja: Zakon o ustanovitvi okrožnih in okrajnih sodišč — Izvršilno uredbi za zakon o ustanovitvi novih okrožnih in okrajnih sodišč — Uredbo o teritorialni pristojnosti novih okrožnih in okrajnih sodišč kakor tudi tistih okrožnih sodišč, katerih teritorialna pristojnost se z ustanovitvijo teh novih sodišč spremeni — Uredbo o strokovnih šolah za otroške negovalke — Proglas banske uprave o proglasitvi vseh šolskih občin dravske banovine za javne in občekoristne naprave — Razne druge objave in razglase.

Konkurzi - poravnave

Odpravljen je konkurz o premoženju posestnice Marije Germuth v Podvelki, ker je bila razdeljena vsa masa.

Potrja se prisilna poravnava, ki jo je sklenil trgovec Edmund Romih s svojimi upniki.

V konkurzni zadevi tvrdke C. Pollak, d. d. v Ljubljani se določa naknadni ugotovitveni naroč na dan 13. junija ob 10. uri.

Za pretres naknadno prijavljenih terjatev in onih, ki se bodo morda do naroka še prijavile proti Vzajemni pomoči, reg. pom. blagajni v Ljubljani, se določa narok na dan 13. junija ob 11. uri.

Velikansko zanimanje vlada po vsej Jugoslaviji za III. vsedržavni trgovski kongres v Ljubljani

Se večje zanimanje pa bo za obe posebni

kongresni številki „Trgovskega lista“

Obe izideta v zelo povečani nakladi in obsegu ter bosta imeli tražen pomen

Zato bodo tudi inserati v obeh številkah izredno uspešni

Naročite pravočasno inserate v obeh številkah!

„Slavija“ Jugoslovanska zavarovalna banka v Ljubljani

Gospodska ulica 12, telefon številke 2176, 2276.

Podružnice: Beograd, Zagreb, Sarajevo, Osijek, Novi Sad in Split

Nafta v Podravju

Ležišče zemeljskega olja od Slov. goric do Slavonije

Pred kratkim se je v Beogradu ustanovila delniška družba »Panonija« s kapitalom 6 milijonov dinarjev, da eksploataira velika ležišča nafte v Podravju. Ker veljajo za podjetja te vrste v naši državi posebne določbe, je iskati pravno osnovo za ustanovitev te družbe v koncesiji, ki jo je par let po preobratu dobil veleindustrijec Rade Pašić od takratne vlade. Rade Pašić pa se doslej koncesije ni poslužil. V novi družbi je država prevzela četrtino delnic.

Znano je, da ima Jugoslavija ogromna zemeljska bogastva, ki se pa doslej le malo izkoriščajo. Dognano je tudi, da ima naša država velika ležišča »črnega zlata«, nafte, ki je poleg premoga in železa dandanes najbolj iskani zemeljski zaklad. Zaradi petroleja so se že vodile vojne in se bodo še. Zaradi nafte je naš zadnji dni nastal kočljiv spor med Zedinjenimi državami in Mehiko, zaradi petroleja so si bile še pred kratkim nekatere velike države zaradi Perzije v lasih. Zemeljsko olje tvori poleg kmetijstva temelj narodnega gospodarstva Romunije, in tako je tudi v drugih državah.

Kdor nekoliko pozna geologijo, mu mora že bežen pogled na zemljevid zbuditi prepričanje, da se morajo tudi v naši državi nahajati precejšnja ležišča nafte. Ob vznožju pogorij so ob danih razmerah skoraj povsod našli zemeljsko olje. Ob severnem in jugovzhodnem vznožju Karpatov imata Poljska in Romunija ogromne petrolejske vrelce. Geološka sestavina, v kateri se v omenjenih dveh državah nahajajo petrolejski vrelci, se kot nadaljevanje Karpatov vleče dalje proti zapadu in prepreza tudi Srbijo in Bosno. Na planini Majevici severno od Sarajeva že delj časa vrtajo in so že našli precejšnje množine nafte. Upravičena je bila domneva, da morajo biti ležišča petroleja tudi v Podravju in Pomurju. Raziskavanja so to domnevo zadnje čase potrdila.

Ob vznožju Slov. goric in sosednjega hribovja, ki so vsi zadnji obronki Alp, je več slatin in zdravilnih vrelcev, ki govorijo za to, da nafta ne bo daleč. V bližini Pekenice se nahaja ogromna duplina, ki ji prebivalci pravijo Peklo. Iz te jame, ki doslej še ni preiskana, zlasti ob slabem vremenu uhajajo smrdljivi plini, čijih vonj precej nalikuje duhu, ki ga razširjajo petrolejski vrelci. Ne daleč od tod, v okolici Selnice ob Muri, so že pred par leti našli nafto, ki jo že pridno pridobivajo, vendar so sredstva zaenkrat še

skromna. Tu sta vrtali dve družbi, ki sta se lani s pomočjo nemškega kapitala združili. Raziskavanja se nadaljujejo in so že na več drugih krajih našli sledove petrolejskih ležišč.

Družba »Panonija« bo raziskovala vse ozemlje od Mure vzdolž Drave do Osijeka. Na raznih krajih v Podravju so našli na geološke sestavine, ki govorijo za petrolejska ležišča. Južno se razteza vzporedno z Dravo hribovje Bilo. Na vznožju onstran Drave, na madžarskem ozemlju, že dve leti pridobivajo nafto. Doslej sta vrelca pri vasi Lispe dajala povprečno 10 vagonov nafte na dan. Sedaj so vrelce razširili, tako da znaša njegova kapaciteta že 18 vagonov dnevno. V bližini so pred par tedni našli na drugi vrelci, ki doslej, ko še ni v polnem obratu, daje približno 5 vagonov zemeljskega olja na dan. Madžarska pridobiva torej na svojem ozemlju že približno 23 vagonov petroleja dnevno. V najkrajšem času pa bodo povečali vrelce, tako da bo

dnevna kapaciteta zvišana na 60 vagonov, s čimer bi bila potreba po nafti približno krita. Ze doslej je nafta na južnem Madžarskem krila nekako tretjino domače potrebe.

Ni dvoma, da se ležišča nafte raztezajo z Madžarskega pod Dravo proti jugu in s tem na naše ozemlje. Razna poskusna vrtanja so to že potrdila. Tudi v bližini Lipika, kjer se nahaja znano zdravilišče, morajo biti, kakor so dognali geologi, ležišča nafte. Za to domnevo govorijo tudi vrelci zemeljskega plina v sosednji Bujevići, saj je vendar zemeljski plin skoraj povsod v tesni zvezi s petrolejskimi sloji. Tudi ne daleč od tod, pri Daruvaru, so našli na geološke sestavine, ki kažejo na to, da so globoko v zemlji ležišča »črnega zlata«, kakor imenujejo nafto.

Z motorizacijo Jugoslavije raste potreba po lastni nafti. Doslej je naša država uvažala surovo nafto in njene derivate, kakor petrolej, bencin, parafin, bencol itd. v vrednosti mnogo nad 100 milijonov dinarjev letno. Zeleti bi le bilo, da se čimprej začne poskusna vrtanja in da se zagotovi kapital, ki pa mora biti kolikor mogoče v domačih rokah.

A. B.

Največjo revolucijo v svetu je povzročil papir,

ki je vir vse kulture in napredka. Brez papirja bi človek ostal barbar. Največja vrednost papirja in kulturna vrednost je prav v tem, ker je poceni, ker lahko služi kulturnim potrebam: za knjige, časopise, slike itd. Naša industrija papirja je na visoki stopnji, na kar smo upravičeno ponosni. Papirni izdelki in pisarniške potrebščine bodo razstavljeni reprezentativno na Ljubljanskem velesejmu od 4. do 13. junija.

Doma in po svetu

V navzočnosti kralja Petra II. in kneza-naměstnika Pavla je bila slovesno proslavljena 100-letnica konjenice kralj. garde. Konjenico je ustanovil knez Miloš I. 1838., pehota kralj. garde pa je bila ustanovljena že l. 1812.

V Clevelandu so se začele velike slovenske svečanosti, katerih se je udeležilo okoli 100.000 ljudi. Ljubljanskega župana dr. Adlešiča je sprejel clevelandski župan ter mu izročil simboličen ključ mesta. Tudi otvoritve jugoslovanskega kulturnega vrta se je udeležilo okoli 100.000 ljudi. Predsednika Roosevelta in zvezno vlado je zastopal guverner države Ohio Davey. Senator Združenih držav Bukley in clevelandski župan Burton sta po-

zdravila Slovence. Svečanosti se je udeležil tudi jugoslovanski poslanik v Washingtonu dr. Fotić. Vsi ameriški govorniki so poudarjali, da so ostali slovenski izseljenci zvesti svoji domovini. Svečanosti pomenijo za naše izseljence dragoceno priznanje Amerike.

V Budimpešti se je začel evharistični kongres ob ogromni udeležbi ljudstva. Iz vseh katoliških dežel so prišle velike množice vernikov. Tudi iz Jugoslavije je odšlo na evharistični kongres mnogo Slovencev in Hrvatov. Pozornost zbujajo, da ni iz Nemčije in Avstrije nikogar, ker so nemške oblasti prepovedale udeležbo na kongresu. Evharistične svečanosti bodo trajale skoraj cel teden.

Češkoslovaški kardinal Kaspar je odpotoval na evharistični kongres v Budimpešto. Pred svojim odhodom je izjavil, da hoče s svojo navzočnostjo na kongresu dokazati, da vlada v Češkoslovaški mir. Iskreno želi, da bi evharistični kongres v Budapešti utrdil mir na svetu. Iz Češkoslovaške je odpotovalo na evharistični kongres okoli 10.000 katolikov.

Novo hrvatsko stranko »Hrvatski narodni pokret« hoče ustanoviti dr. Buć, ki je glavni sodrnik lista »Nezavisnost«. Dr. Buć zagovarja narodni socializem ter je nasprotnik demokracije. Posebno pa se je proslavil s svojo trditvijo, da Hrvati niso slovanskega pokolenja. HSS je odločno proti dr. Buću.

»Hrvatski dnevnik« demantira vest, kakor da bi dr. Maček hotel, da vsi Hrvati izstopijo iz SDS in vstopijo v HSS. List ugotavlja nadalje, da vlada med HSS in SDS popolno soglasje in da so brez podlage vse vesti o nasprotjih v vrstah KDK.

Dr. Lazar Marković, eden voditeljev srbske združene opozicije, je bil v Zagrebu, kjer je imel daljši sestanek z dr. Mačkom.

Za komandanta dravske divizijske oblasti je imenovan divizijski general Djorluković, dosedaj komandant moravske divizije v Nišu. Za obisk letalske razstave v Beogradu je dovoljena polovična vožnja. Članom Aerokluba kraljevine Jugoslavije je dovoljen celo tričetrtinski popust.

Za predsednika nadzornega odbora »Putnika« je izvoljen St. Mi-

lečić, višji uradnik v zun. ministstvu. Člani nadzornega odbora so: Milan Jelenić in Josip Solaja, kot delegata prometnega ministristva, Anton Pinter za Touring klub, dr. Lovro Radičević za Zvezo kopališč v Zagrebu, Rudolf Giunio za Kotor in Ivo Subić iz Maribora.

Prihodni teden bodo prevzele bosenske železnice 7 kompozicij motornih vlakov. Sklenjeno je, da bo maksimalna hitrost vlakov na progi Beograd—Dubrovnik 60 km, minimalna 15 km, povprečna pa 48 do 49 km na uro.

Mostar ima premalo prenočišč za tužce ter je morala te dni odpotovati iz Mostarja skupina okoli 100 tujih turistov, ker niso mogli dobiti prenočišč.

Poljska bojna ladja »Iskra« pride v Gruž, kjer ji pripravljajo jugoslovanski mornarji priručen sprejem.

Češkoslovaška vlada je izdala proglas, v katerem opozarja, da istovrstni pojav istih alarmantnih vesti na raznih krajih Češkoslovaške dokazuje, da gre tu za organizirano hujesko akcijo. Prebivalstvo naj zato takoj prijavi oblastem vsakogar, ki bi razširjal neresnične in znemirjujoče vesti.

Pogreb obeh pri Hebu ustreljenih Nemcev se je končal brez vsakega incidenta. Nemški vojaški ataše ter nemški letalski ataše v Pragi sta položila na grob dva velika venca.

Češkoslovaški poslanik v Londonu Jan Masaryk in češkosl. poslanik v Parizu Osuski sta odpotovala v Prago, da poročata svoji vladi o zadnjih dogodkih.

Manjši incidenti ter spopadi med sudetskimi Nemci in drugim prebivalstvom se kar redno ponavljajo. Menda hočejo sudetski Nemci s temi incidenti dokazati, da ni mogoče rešiti sudetskega vprašanja in da ne bo prej miru, dokler ne dobe sudetski Nemci popolne avtonomije.

Henlein je odpotoval iz Prage v Asch, pogajanja s praško vlado pa bosta nadaljevala poslanca sudetske stranke Kundt in Frank.

Dobre knjige za gospodarska znanja nudi Učiteljska tiskarna v posebni zbirki 11 knjig. V teh knjigah dobite popoln nauk o planšarstvu, o gojenju zelenjadi, o pridelovanju krme, o živinoreji, umnem kletarstvu, kokošarstvu itd. Vsakomur bodo navedene knjige najboljši pomočniki pri gospodarstvu. Zbirka stane s poštnino vred 100.— din.

Nemški rasni zakon je bil razširjen tudi na bivšo Avstrijo. Mesarji zakoni se morejo sedaj ločiti. Iz monakovskega muzeja so bili odstranjeni vsi irredentični napisi glede Južne Tirolske, da bo s tem še bolj podčrtana izjava Hitlerja, da je meja na Brennerju za Nemce nedotakljiva.

Vest, da bi bil bivši avstrijski kancelar dr. Sušnik prepeljan v Leipzig, kjer bi bil postavljen pred sodišče, se demantira. Dr. Sušnik je še v Avstriji ter so za njegovo obsodbo pristojna avstrijska sodišča.

Nemška vlada je odpoklicala iz tujine vse inženirje in tehnike. Kakšen je dejanski obseg te odredbe, še ni ugotovljeno.

Nemška vlada je na energično zahtevo Japonske odpoklicala nemške vojaške inštruktorje, ki so bili prideleni kitajski vojski. Vrhovno poveljstvo kitajske vojske pa je sedaj nemškim vojaškim strokovnjakom odhod onemogočilo, ker bi mogli izdati Japoncem vse tajne načrte Kitajske.

Japonski napadi pri Kajfengu so bili krvavo odbiti. Tudi kitajska poročila potrjujejo, da so začeli Japonci veliko ofenzivo proti Hankovu, enomilijonskemu mestu in po Nankingu najpomembnejšemu mestu srednje Kitajske.

Kitajska vojska je pri Langfengu popolnoma obkolila 5000 Japoncev. Tudi na bojišču v Šansiju se je položaj za Kitajce močno zboljšal ter so zasedli Kitajci 10 mest. Pred mestom Nengung so se morali Japonci jadrno umakniti ter prepustiti Kitajcem bogat plen. Tu so Kitajci tudi ujeli 3400 japonskih vojakov.

Kitajskega generala Lintaja, ki je prešel na japonsko stran in se boril proti kitajskim četam, je ustrelila 19-letna kitajska študentka.

Na španskih frontah je nastal zastoj. Zaduja ofenziva republi-

kancev se je nehala brez posebnih uspehov. Oživel pa so zato letalski boji in bombni napadi letalcev na razna španska mesta.

Mehiški uporniki so bili pri Santi Mariji del Rio od vladnih čet premagani.

Angleški parnik »Thorthey« so v bližini Valencije bombardirali letala nacionalistov ter ga potopila. Le majhen del posadke se je mogel rešiti s plavanjem.

Vulkan Stromboli bruha že dva dni.

Hipermikroskop sta iznašla dva nemška znanstvenika. Z novim aparatom bi bile mogoče 100.000-kratne povečave, dočim so bile dosedaj mogoče le dvatisočkratne.

Trgovinski register

Vpisali sta se naslednji firmi:

Brata Golobčič v Celju. Obratni predmet: Obrt potujočega trgovskega agenta z deželnimi pridelki, mleviskimi izdelki ter mastjo na debelo in razpečavanje specerijskega blaga na drobno. Javna trgovska družba. Družbeniki: Anton Golobčič, trgovec v Radečah pri Zidanem mostu in Josip Golobčič, trgovec v Celju.

Jugozon — jugoslovanska industrijska trgovska družba za predelavo pitne vode, družba z o. z. v Ljubljani. Besedilo firme tudi v srbohrvaščini. Družba se bavi z napravami in prodajo naprav za predelavo vode, z gradnjo vodovodov, prevzemom patentov itd. Osnovna glavnica v višini 200.000 din plačana v gotovini. Poslovodje: Tomažič Tonči-Zvonko, industrialec v Ljubljani, in Tomažič Franjo, industrialec v Zagrebu.

Radio Ljubljana

Sobota dne 28. maja. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Plošče — 14.00: Napovedi — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Pogovori s poslušalci — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura: Teodor Pončič — 19.50: Pregled sporeda — 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar) — 20.30: »Za prazni želodec najboljši je krač, za prašno obleko najboljši krtača, da togo preženeš, si vzemi »Rogača«. Paberk iz humorističnega lista »Rogača« — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Rad. orkester — 23.00: XX. mednarodni katoliški esperantski kongres.

Nedelja dne 29. maja. 8.00: Fantje na vasi, vmes plošče — 9.00: Poročila — 9.15: Plošče — 9.45: Verski govor (dr. Ciril Potončnik) — 10.15: Prenos cerkvene glasbe iz zavoda Sv. Stanislava v St. Vidu nad Ljubljano — 11.00: Otroška ura: Gašperček — 11.30: Prenos promenadnega koncerta vojaške godbe — 12.30: Pisana revija. Sodelujejo: Originalna švicarska godba (Malenkov trio), Kmečki trio, Sestre Stritarjeve in citraški tercet »Vesna« — 13.00: Napovedi — 17.00: Rdečica in kuga pri praščih (dr. Simon Zibert) — 17.30: Koncert Radijskega orkestra — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Naša družina in vprašanje socialnega zavarovanja — 19.50: Prenos šmarnic iz trnovske cerkve — 20.30: Operetni večer. Sodelujejo: ga. Dragica Sokova in g. Jean Franc, operni tenorist ter radijski orkester — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Plošče.

Ponedeljek dne 30. maja. 12.00: Pesni iz vinčarskega slavja v letu 1927. (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Koncert radijskega orkestra — 14.00: Napovedi — 18.00: Prognoza in ocena delazmožnosti pri jetiki (dr. Fr. Debevec) — 18.20: Plošče — 18.40: Kulturna kronika: Letošnje knjige »Slovenske Matice« (prof. France Vodnik) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Gospodarski pomen turizma (dr. M. Brakus) — 19.50: Zanimivosti — 20.00: Koncert suit (Radijski orkester) — 21.10: Prenos iz Prage: Suk: Dozorevanje, simfonična pesnitev — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Ne pozabite na

poslovne knjige

kakršne nudi

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE TISKARNE

V LJUBLJANI, KOPITARJEVA 6/II

Že v 24 urah

harva, pleštra in komične sračke, obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika sračke, ovratnike in manšete. Pere, sušil, monga in lika domače perile

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72.

Birmanska darila

ure, zlatnina, srebrnina in optični predmeti po nizkih cenah pri

J. VILHAR, urar, LJUBLJANA

SV. PETRA CESTA ŠTEV. 36